

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ
ΣΤΗΝ
ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

ΠΠρΑθ 1470/2012 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ
ΜΠρΡόδου 2208/2010 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ

Ειδικά, για την περίπτωση που ζητείται η επίδειξη φορολογικών και εμπορικών βιβλίων, ο αιτών πρέπει, εκτός των άλλων, να προσδιορίζει τη συγκεκριμένη σελίδα, στην οποία υπάρχουν οι εγγραφές που αφορούν τη δικαζόμενη υπόθεση και να εκθέτει το περιεχόμενο αυτών. (ΑΠ 209/1994 ΕΕΝ 1995,195, ΑΠ 508/1993 ΕλλΔνη 35,1299, ΑΠ 1023/1992 ΔΕΝ 49,82-291, ΕφΛαρ 29/2002 Νόμος). Ο προσδιορισμός του επιδεικτέου εγγράφου, κατά τα παραπάνω είναι αναγκαίος, γιατί: α) παρέχεται, έτσι, η ευχέρεια στον εναγόμενο, να δώσει εξηγήσεις για την κατοχή του εγγράφου, β) σε περίπτωση αμφισβήτησης της κατοχής του από τον εναγόμενο, μπορεί το Δικαστήριο να διατάξει σχετικές αποδείξεις και γ) γίνεται εφικτός ο προσδιορισμός του εγγράφου στο διατακτικό της απόφασης, πράγμα απαραίτητο για την ενδεχόμενη εκτέλεση της (Εφθεσ 2370/2007 ΕπισκΕμπΔ 2008,712, Εφθεσ 1852/2003 Αρμ 2004,450, ΕφΑΘ 2456/2002 ΕΕμπΔ ΝΓ` 331, με παρατηρήσεις γνωμοδότηση Ι.Κ. Ρόκα).

ΜΠρΑθ 11918/2011 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ
ΕφΑΘ 2183/2010 ΔΕΕ 2011/2010

να προσδιορίζεται σαφώς το έγγραφο και να περιγράφεται με ακρίβεια το περιεχόμενο του, ώστε να μπορεί να κριθεί αν σχετίζεται με το αντικείμενο απόδειξης και να εκτίθενται συγκεκριμένα περιστατικά, από τα οποία να προκύπτει το έννομο συμφέρον του αιτούντος, δηλαδή ότι το έγγραφο είναι πρόσφορο προς άμεση ή έμμεση απόδειξη λυσιτελούς ισχυρισμού του αιτούντος ή προς ανταπόδειξη τέτοιου ισχυρισμού του αντιδίκου του (βλ. ΑΠ 2095/2009, ΑΠ 681/2007 Νόμος, ΑΠ 1045/2004 ΕλλΔνη 48.162), ελλειπουσών δε των προϋποθέσεων αυτών, η αίτηση-αγωγή επίδειξης του εγγράφου είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη, λόγω αοριστίας (βλ. ΑΠ 1402/2008, ΑΠ 776/2005 Νόμος, ΕφΑΘ 673/2009 ο.π., ΕφΑΘ 3788/2008 ΕλλΔνη 2009.210, ΕφΑΘ 442/2006 ΕΛΔνη 2007.1127, ΕφΛαρ 191/2006 ΑρχΝ 2007.185). Ειδικότερα, η ανάγκη σαφούς προσδιορισμού των επιδεικτέων εγγράφων επιβάλλεται: α) από τη διάταξη του άρθρου 216 παρ. 1 **ΚΠολΔ**, που αξιώνει τον ακριβή προσδιορισμό του αντικειμένου και του αιτήματος της αγωγής, β) από τις διατάξεις των άρθρων 335 και 338 του ίδιου Κώδικα, οι οποίες καθιστούν αντικείμενο αποδείξεως μόνο τα πραγματικά γεγονότα, δηλαδή συγκεκριμένα περιστατικά και γ) από τη διάταξη του άρθρου 916 **ΚΠολΔ**, που ορίζει ότι αναγκαστική εκτέλεση δεν μπορεί να γίνει, αν δεν προκύπτει απ' τον εκτελεστό τίτλο η ποσότητα και η ποιότητα της παροχής. Τ

ΜΠρΑθ 8430/2009 ΑρχΝομ 2010/456

Περαιτέρω από τη νομολογία γίνεται πάγια δεκτό ότι για το ορισμένο της αίτησης ο αιτών πρέπει να προσδιορίζει ειδικώς και να περιγράφει επακριβώς τα έγγραφα των οποίων ζητά την επίδειξη και να αναφέρει το περιεχόμενό τους (ΑΠ 508/1993 ΕΛΔ 35.1299, ΑΠ 209/1994 ΕΕΝ 1995. 195, Εφθεσ 1150/2001 ΕΛΔ 44.521). Συνεπώς είναι αόριστη και απορριπτέα η αίτηση με την οποία ζητείται να επιδειχθούν όσα και όποια έγγραφα κατέχει ο εναγόμενος σχετικά με κάποια έννομη σχέση ή συγκεκριμένος φάκελος με τα περιεχόμενα σ' αυτόν έγγραφα, χωρίς ακριβή προσδιορισμό των εν λόγω εγγράφων (Εφθεσ 1150/2001 ο.π. με παραπομπές στη θεωρία και νομολογία).

ΜΠρΚαβ 738/2007 ΕπισκΕμπΔ 2007/935

Ο προσδιορισμός του επιδεικτέου εγγράφου με την ανωτέρω έννοια είναι αναγκαίος, για να είναι δυνατόν να κριθεί εάν το έγγραφο αυτό είναι ουσιώδες με την έννοια ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την απόδειξη των ισχυρισμών του αιτούντος την επίδειξη, γιατί μόνον έτσι παρέχεται στον εναγόμενο η ευχέρεια να δώσει εξηγήσεις για την κατοχή του εγγράφου και να αμυνθεί και σε περίπτωση αμφισβητήσεως της κατοχής εκ μέρους του εναγομένου μπορεί το δικαστήριο να διατάξει σχετικές αποδείξεις αλλά και γιατί με τον τρόπο αυτόν γίνεται εφικτός ο προσδιορισμός του εγγράφου στο διατακτικό της αποφάσεως που είναι αναγκαίο και απαραίτητο για την εκτέλεση της. Όμως, ως περιγραφή του εγγράφου ικανή για το ορισμένο της αιτήσεως επιδείξεως πρέπει να θεωρηθεί και εκείνη με την οποία εξαστομικεύεται το έγγραφο χωρίς να είναι απαραίτητος και ο ειδικότερος προσδιορισμός του περιεχομένου του, αλλά και όταν το αιτούμενο έγγραφο περιγράφεται με τρόπο που επιδέχεται εξειδίκευση και εξαστομίκευση και υπάρχει αντικειμενική αδυναμία του αιτούντος να το προσδιορίσει εκ των προτέρων επακριβώς, γιατί διαφορετικά η άσκηση της σχετικής αξιώσεως πολλές φορές θα δυσχεραίνεται υπερβολικώς (ΑΠ 209/1994 ΕΕΝ 1995 195, ΑΠ 508/1993 ΕλλΔνη 35 (1994) 1299, Εφθεσ 1150/2001 ΕλλΔνη 44 (2003) 520, ΕφΑΘ 1741/1994 ΕλλΔνη 36 (1995) 1261, ΕφΑΘ 14698/1988 ΕλλΔνη 34 (1993) 1366, Μανιτάκης, Το συνταγματικό δικαίωμα απόδειξης και το αίτημα επίδειξης εγγράφου, ΕλλΔνη 44 (2003) 365).

ΜΠρΘεσ 8620/2006 Αρμ. 2006/1257

Εξάλλου, τα έγγραφα των οποίων ζητείται η επίδειξη πρέπει να μνημονεύονται στην περιήγηση του αιτούντος, διαφορετικά αυτή είναι αδύνατη. Η ανάγκη σαφούς προσδιορισμού των επιδεικτέων εγγράφων επιβάλλεται: α) από τη διάταξη του άρθρου 216 § 1 ΚΠολΔ, που αξιώνει τον ακριβή προσδιορισμό του αντικειμένου και του αιτήματος της αιτήσεως, β) από τις διατάξεις των άρθρων 335 και 338 του ίδιου κώδικα, οι οποίες καθιστούν αντικείμενο αποδείξεως μόνον τα πραγματικά γεγονότα, δηλαδή συγκεκριμένα περιστατικά και γ) από τη διάταξη του άρθρου 916, που ορίζει ότι αναγκαστική εκτέλεση δεν μπορεί να γίνει, αν από τον εκτελεστό τίτλο δεν προκύπτει η ποσότητα και η ποιότητα της παροχής.

Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 452 § 1 ΚΠολΔ, η εκτέλεση της απόφασης που διατάζει την επίδειξη γίνεται κατά τις διατάξεις που αφορούν την εκτέλεση για την ικανοποίηση απαιτήσεων που συνίστανται στην απόδοση και στην παράδοση πράγματος ή την ενέργεια πράξης. Τέτοιες είναι οι των άρθρων 941 και 946 του ΚΠολΔ, από το συνδυασμό των οποίων σαφώς προκύπτει ότι το αντικείμενο της εκτελέσεως πρέπει να είναι εντελώς εξαστομικευμένο, άλλως η εκτέλεση δεν είναι εφικτή (βλ. ΑΠ 776/2005 Νόμος, ΑΠ 953/2002 Νόμος, ΕφΑΘ 2456/2002 ΕλλΔνη 2005.212, ΕφΑΘ 1721/2003 ΕλλΔνη 2003.998, Εφθεσ 1150/2001 ό.π.).

Ειδικότερα, όταν η αίτηση αυτή αφορά τα εμπορικά βιβλία του αντιδίκου του αιτούντος, πρέπει να αναφέρει ειδικώς το ή τα βιβλία που αφορά, να προσδιορίζει με οποιονδήποτε δυνατό τρόπο (με αναφορά της σελίδας ή της ημερομηνίας εγγραφής) το σημείο τους, το οποίο του είναι χρήσιμο για την απόδειξη των ισχυρισμών του και να εκθέτει το περιεχόμενο του τμήματος αυτού (ΑΠ 209/1994 ΕΕΝ 1995.195, ΑΠ 508/1993 ΕλλΔνη 35.1299, ΑΠ 1023/1992 ΔΕΝ 49.82-291, ΕφΛαρ 29/2002 Νόμος). Ως περιγραφή του εγγράφου ικανή για το ορισμένο της αιτήσεως επιδείξεως πρέπει να θεωρηθεί εκείνη με την οποία εξαστομικεύεται το έγγραφο, χωρίς να είναι απαραίτητος και ο ειδικότερος προσδιορισμός του περιεχομένου του, γιατί διαφορετικά η άσκηση της σχετικής αξιώσεως πολλές φορές θα δυσχεραίνεται υπερβολικά (για το ορισμένο της αιτήσεως βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλου ό.π. σελ. 558).

ΕφΘεσ 1150/2001 Ελλ-Δνη 2003/524.

Ειδικότερα, όταν η απαίτηση αυτή αφορά τα εμπορικά βιβλία του αντιδίκου του αιτούντος, πρέπει να αναφέρει ο αιτών ειδικώς, το ή τα βιβλία που αφορά, να προσδιορίζει, με οποιονδήποτε δυνατό τρόπο (με αναφορά της σελίδας ή της ημερομηνίας εγγραφής) το σημείο τους το οποίο του είναι χρήσιμο για την απόδειξη των ισχυρισμών του και να εκθέτει το περιεχόμενο του τμήματος αυτού. Ο προσδιορισμός του επιδεικτέου εγγράφου με την ανωτέρω έννοια, είναι αναγκαίος:

- 1) για να είναι δυνατόν να κριθεί αν το έγγραφο αυτό είναι ουσιώδες με την έννοια ότι μπορεί να χρησιμεύει για την απόδειξη των ισχυρισμών του αιτούντος την επίδειξη,
- 2) γιατί μόνο έτσι παρέχεται στον εναγόμενο η ευχέρεια να δώσει εξηγήσεις για την κατοχή του εγγράφου και να αμυνθεί,
- 3) γιατί σε περίπτωση αμφισβητήσεως της κατοχής εκ μέρους του εναγομένου, μπορεί το δικαστήριο να διατάξει σχετικές αποδείξεις και
- 4) γιατί έτσι γίνεται εφικτός ο προσδιορισμός του εγγράφου στο διατακτικό της αποφάσεως, πράγμα απαραίτητο και για την ενδεχόμενη εκτέλεσή της. Όμως, ως περιγραφή του εγγράφου ικανή για το ορισμένο της αιτήσεως επιδείξεως πρέπει να θεωρηθεί εκείνη με την οποία εξαστομικεύεται το έγγραφο, χωρίς να είναι απαραίτητος και ο ειδικότερος προσδιορισμός του περιεχομένου του, γιατί διαφορετικά η άσκηση της σχετικής αξιώσεως πολλές φορές θα δυσχεραίνεται υπερβολικά (για το ορισμένο της αγωγής βλ. Γεωργιάδη - Σταθόπουλο Αστ. Κώδ, IV άρθ. 902, αρ. 5 σελ. 558, Κρουσταλάκης Δ. 1, 648, **ΑΠ 209/1994** ΕΕΝ 1995, 195, **ΑΠ 508/1993** ΕΛΔ 35. 1299, ΕφΑθ 5720/19^ο5 ΕΛΔ 38. 892, ΕφΑθ 1741/1994 ΕΛΔ 36. 1261,, ΕφΑθ 14698/1968 ΕΛΔ 34.1366, ΕφΑθ 11203/1986 ΕΛΔ 29.141). Πάντως είναι αόριστη και ως εκ τούτου απορριπτέα αγωγή με την οποία ζητείται να επιδειχθούν:
 - α) όσα και όποια έγγραφα κατέχει ο εναγόμενος σχετικά με κάποια έννομη σχέση (Γεωργιάδη - Σταθόπουλου ό.π. σελ 558 αρ. 25, ΑΠ 182/1971 ΝοΒ 19. 872, ΑΠ 448/1975 ΝοΒ 23. 1231, ΕφΘεσ 1324/1972 ΑρχΝ 25. 67),
 - β) βιβλία με τις αναγραφόμενες α` αυτά καταχωρήσεις, χωρίς άλλο προσδιορισμό (ΕφΠειρ 1157/1996 ΕΛΔ 38. 892),
 - γ) συγκεκριμένος φάκελος με τα περιεχόμενα σ` αυτόν έγγραφα, χωρίς ακριβή προσδιορισμό των εν λόγω εγγράφων (ΕφΑθ 11203/1986 ΕΛΔ 29. 141),
 - δ) αόριστος και ακαθόριστος αριθμός εγγράφων που εκδόθηκαν από τον εναγόμενο σε ορισμένη χρονική περίοδο (π.χ. στελέχη αποδείξεων αποθήκης κλπ) (ΕφΑθ 14698/1988 ΕΛΔ 34.1366).